

Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelma

lisveden päiväkotiki 2.9.2026

Sisällys

1 Päiväkodin esittely.....	3
2 Päiväkodin toiminta-ajatus.....	3
3 Päiväkodin painopistealueet ja kehittämisen kohteet.....	4
4 Arviointi.....	4
5 Kiusaamisen ehkäisy sekä kiusaamistilanteisiin puuttuminen	5
6 Osallisuus	5
7 Pedagoginen toiminta arjessa	6
7.1 Leikki ja kaveritaitojen harjoittelu	6
7.2 Tunnetaitojen harjoittelu.....	6
7.3 Ruokakasvatus	7
7.4 Uni ja lepo	7
7.5 Päivittäinen liikunta ja ulkoilu	8
7.5 Itsestä huolehtimisen taidot.....	8
7.6 Ryhmässä ja aikuisen ohjauksessa toimiminen	8
7.8 Toimiminen kestäväällä tavalla.....	9
7.9 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	9
8 Oppimisen alueet	9
8.1 Ilmaisun monet muodot	9
8.2 Kielten rikas maailma	10
8.3 Tutkin ja toimin ympäristössä.....	10
9 Kehittymisen ja oppimisen tuki toiminnan arjessa.....	10
9.1 Yleinen tuki	10

9.2 Tehostettu ja erityinen tuki	11
10 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.....	11

1 Päiväkodin esittely

Iisveden päiväkoti sijaitsee Iisveden koulun kupeessa, mistä on paljon hyötyä monipuolisina toimintamahdollisuuksina sekä yhteistyön näkökulmasta. Sijainnin hyödyistä tärkeimpiä ovat esioppilaiden kummitoiminta, liikuntasali, puutyötila, pihan areena, luistinrata, läheiset ladut ja metsä pururatoineen.

Päiväkodissämme toimii kolme ryhmää:

Alle 4-vuotiaat, 9 lasta (max. 12 lasta) Lilliputit

henkilökunta:

varhaiskasvatuksen opettaja

2,5 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa

3-5-vuotiaat, 18 lasta (max. 21 lasta) Menninkäiset

2 varhaiskasvatuksen opettajaa

1 varhaiskasvatuksen lastenhoitaja

Esiopetuksen ryhmä/ aamu- ja iltapäivähoito, 15 lasta

2 varhaiskasvatuksen opettajaa

2 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa

(toinen lastenhoitajista on ryhmän lisäresurssi; lapsikohtainen tuki)

Päiväkodin ryhmässä toimiva apulaisjohtaja toimii esiopetuksen ryhmän opettajana.

2 Päiväkodin toiminta-ajatus

Päiväkodissa lapsen päivä muodostuu erilaisista arkipäivän tilanteista, jotka ovat selkeän, mutta tarvittaessa joustavan päivärhythmin perusta. Toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa tärkeimmän lähtökohdan muodostavat lapset. Päämääränä on sisällöltään monipuolinen ja pedagoginen toiminta, joka perustuu lapselle ominaisiin toimintatapoihin. Toimittaessa

kokonaisvaltaisuus, toiminnallisuus ja kokemuksellisuus on tärkeää. Kasvatus, opetus ja hoito painottuvat eri tavoin eri ikäisillä lapsilla.

Päiväkotimme arjessa kasvatamme lapsista aktiivisia ja hyvinvoivia kuntalaisia tarjoamalla sensitiivisen ja jokaista arvostavan pedagogisen ympäristön. Tuemme lasten kasvua, kehitystä ja oppimista monipuolisilla yleisen tuen käytänteillä, joihin koko työyhteisömme on sitoutunut. Viestimme aktiivisesti perheiden kanssa ja otamme vanhempien ja lasten toiveita huomioon toiminnassamme. Arvostamme arjen sujuvuutta, niin lasten, huoltajien kuin työyhteisön näkökulmasta.

3 Päiväkodin painopistealueet ja kehittämisen kohteet

Toimintakauden 2026–2027 painopisteitämme ovat

liikunnallinen elämäntapa,
asiakaslähtöisyys,
ja pedagoginen ohjaus

4 Arviointi

Päiväkodissa tehdään jatkuvaa arviointia arjen tilanteista ja pedagogiikasta; keskusteluja mm. tiimeissä ja talon yhteisissä palaverissa. Huoltajilta tulleita palautteita käsitellään ja huomioidaan suhteessa omaan toimintaan. Toimintasuunnitelmaa arvioidaan tammikuun suunnittelupäivässä ja kevään arviointipäivässä. Keväisin lasten vasukeskusteluissa arvioidaan asetettuja tavoitteita yksilöllisesti.

5 Kiusaamisen ehkäisy sekä kiusaamistilanteisiin puuttuminen

Lasten välinen kiusaaminen on molempia osapuolia vahingoittavaa toimintaa, joka jättää jälkensä lapsen itsetuntoon joskus vuosikymmeniksi, joten siihen on puututtava välittömästi. Henkilökunta ei hyväksy minkäänlaista epäystävällistä käytöstä, kiusaamista tai väkivaltaa ja heillä on valmius puuttua esille tuleviin tilanteisiin.

lisveden päiväkodissa otetaan toimintakauden aikana käyttöön Väestöliiton

Pisarapuuttuminen- menetelmä. Kaikkien ryhmien jäsenet käyttävät samaa menetelmää.

<https://www.vaestoliitto.fi/ammattilaiset/lasten-kehotunnekasvatus/keho-ja-tunteet/seksuaalisen-hairinnan-ennaltaehkaisy/>

6 Osallisuus

Osallisuus varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa tarkoittaa sitä, että lapsi tuntee olevansa osa ryhmää ja yhteisöä, sekä siinä tapahtuvaa vuorovaikutusta lapsen omista lähtökohdista käsin. Lapsilla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa omaan elämäänsä liittyviin asioihin sekä tulla ymmärretyksi ja hyväksytyksi omana itsenään. Tarjotaan lapselle valinnan vaihtoehtoja ja annetaan lapsen päättää ja tehdä itse. Vältetään puolesta tekemistä. Hyödynnetään erilaisia puhetta tukevia ja korvaavia kommunikaatiomenetelmiä vuorovaikutuksessa lasten kanssa. Mahdollistetaan lasten välinen leikki ja tuetaan ystävyysuhteita. Annetaan mahdollisuus onnistua ja iloita sekä epäonnistua ja pettyä. Huomioidaan lapsen aloitteet ja mielenkiinnon kohteet.

Huoltajien osallisuutta tuetaan tuonti- ja hakutilanteissa käytävillä keskusteluilla. Ryhmillä on käytössä päivälister, joihin on kirjattu lapsen päivästä asioita, esim. ruokailuun ja lepoon liittyviä asioita, kaverisuhteisiin liittyviä havaintoja sekä muita tärkeitä asioita lapsen päivän kulusta. Huoltajille tiedotetaan päiväkodin ryhmien toiminnasta Daisyn kautta mm. viikko-ohjelmilla ja muilla ryhmän tiedotteilla. Hakutilanteessa työntekijä voi kertoa näistä

havainnoista vaikkei ehkä itse ole juuri ko. lapsen kanssa toiminut pienryhmässä juuri sinä päivänä.

7 Pedagoginen toiminta arjessa

7.1 Leikki ja kaveritaitojen harjoittelu

- kasvattajalla on leikissä aktiivinen rooli eli hän leikkii mukana, havainnoi, dokumentoi tai ohjaa tarpeen mukaan.
- leikin ohjaus on opetustilanne, jossa kasvattaja sanoittaa ja rikastuttaa leikkiä.
- leikkiessä aikuinen asettuu lattialle lapsen tasolle
- leikkivälineet on aseteltu lasten ulottuville
- lapsilla tulee olla tilaisuus muokata leikkiympäristöä (pöydistä majoja, tuoleista...)
- tarjolla olevat leikkivälineet ovat monipuolisia ja ikätasolle sopivia
- lapsille kerrotaan, mistä taidoista kaveritaidot muodostuvat (kuunteleminen, keskusteleminen, leikkiin ottaminen, kysyminen, avun pyytäminen, positiivinen palaute kaverille, jakaminen, vuorottelu ja erimielisyyksien ratkaiseminen...)
- lasten myötätuntoa toisiaan kohtaan vahvistetaan

7.2 Tunnetaitojen harjoittelu

Vuorovaikutuksessa lasten kanssa aikuisen puhetapa on lämmin, kannustava ja ohjaava. Lapsia ohjataan ilmaisemaan tunteitaan rakentavalla tavalla ja huomioimaan toisten tuntemuksia ja tunteita. Aikuiset osoittavat kiinnostusta lapsen tunteita kohtaan ja keskustelevalle niistä niin ohjatuilla tuokioilla kuin muissa arjen toiminnoissa.

Lasten osallisuus on osa tiimien toimintakulttuuria. Kaikissa ryhmissä on käytössä lasten palaverit ikätason mukaisesti. Lapsille annetaan arjessa myönteistä ja rakentavaa palautetta monipuolisin keinoin. Tunteet huomioidaan toiminnan aikana. esim. mitä tunteita musiikki, maalaus, satu tai tapahtuma lapsessa herättää? Lapsilla on säännöllisesti tilaisuus kertoa

kuulumisiaan ja tunteitaan rohkaisevan aikuisen kannustamana (aamupiirit, ruokailuhetket, odotustilanteet). Zones of regulation tunnemenetelmä käytössä esiopetuksessa ja 3-5 vuotiailla päivittäin. <https://toimintaakatemia.fi/zones-of-regulation-koulutus-ammattilaisille/>

7.3 Ruokakasvatus

Ruokailutilanteita hyödynnämme ruokakasvatukseen, keskustelutaitojen opettamiseen, uusiin makuihin totutteluun ja hyvien ruokailutapojen opettamiseen. Aikuiset toimivat esimerkkinä. Ruokailutilanteisiin luodaan siis rauhallinen ja myönteinen ilmapiiri, jossa on lupa keskustella. Lasta kehoitetaan ottamaan kaikkea vähintään maistiaisannos, mutta lapsi syö ruokaa valintansa mukaan. Ruokaa saa ottaa lisää, vaikka ei olisikaan syönyt lautaselta kaikkea. Lapset saavat ottaa itse ruokansa viimeistään siirtyessään 3-5 v ryhmään. Kaikki ateriaosat kuuluvat jokaiselle riippumatta siitä, mitä on syönyt. Ruokailun jälkeen lapset saavat Xylitol-pastillin.

7.4 Uni ja lepo

Lepohetkellä kaikki lapset lepäävät joko sängyssä tai patjalla pötkötellen ja kuuntelevat satua / musiikkia. Lapsen tarpeiden mukaan aikuinen voi auttaa lasta lepäämään silittelemällä, kuvaohjauksella tai muulla yhdessä huoltajien kanssa sovitulla tavalla. Pehmeä unikaveri voi olla mukana joka päivä. Tarkoitus on rauhoittua hetkeksi päivän temmellyksestä. Jos lasta ei nukuta, hän voi nousta lepohetken jälkeen hiljaisiin puuhiin. Huoltajien kanssa sovitaan lepoajan/uniajan pituudesta.

7.5 Päivittäinen liikunta ja ulkoilu

Kaikilla lisveden päiväkodin ryhmillä on 2 liikuntasalivuoroa viikossa ja lähiympäristössä on monipuoliset liikuntamahdollisuudet. Metsissä retkeillään ja talvella hiihdetään. Pihalla on käytössä areena, luistelukaukalo ja erilaisia pihaliikuntavälineitä. Päiväkotiin on luotu säännöt, jotka eivät turhaan rajoita lasten liikkumista.

Esiopetuksen lapsille kuuluu 10 kertaa ja 5- vuotiaille 5 kertaa uimaopetusta Suonenjoen liikuntatoimen järjestämänä.

7.5 Itsestä huolehtimisen taidot

Kannustamme lapsia omatoimisuuteen riisumisessa ja pukemisessa jo varhain lapsen taitojen niin salliessa. Pukeminen ja riisuminen tapahtuu pienryhmissä ja myönteisessä sekä rauhallisessa ilmapiirissä. Lapsille sallitaan rauhallinen vuorovaikutus myös pukemis- ja riisumistilanteissa. Lapsen harjoittelevat ikätasoon soveltuvasti vaatteista huolehtimista ja esim. viikkaamista.

Päiväkodissa lapset käyvät WC:ssä säännöllisesti ja aikuisen valvonnassa. Heidät opastetaan käsien pesuun ja pyllyn pyyhkimiseen, kun lapsella alkaa olla niihin valmiuksia. Vahinkoihin suhtaudumme ymmärtäväisesti ja lämpimästi. Pienillä seuraamme herkkyykskausia ja keskustelemme huoltajien kanssa havaintojemme perusteella esim. potalle opettelun aloittamisesta.

7.6 Ryhmässä ja aikuisen ohjauksessa toimiminen

Päiväkodin ryhmissä toimintaa suunnitellaan lasten tarpeiden ja ikätason kehitysvaiheiden mukaisesti. Ohjatuissa toiminnoissa lapset pääsevät harjoittelemaan eriperustaisissa ryhmissä toimintaa (kuuntelua, ohjeen mukaan toimimista, vuorottelua yms.). Ohjauksen vastaanottamista ja sen mukaan toimimista harjoitellaan koko päivän ajan arjen eri tilanteissa.

7.8 Toimiminen kestäväällä tavalla

Varhaiskasvatustoiminnassa huomioidaan ekologisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti kestävä elämäntavan välttämättömyys. Lasten kanssa keskustelemme ja tutustumme omaan ympäristöön ja kuinka siitä huolehditaan. Opettelemme kierrättämistä mm. paperin- ja biojätekeräyksellä. Ympäristökasvatuksen teemoja suunnitellaan muuten ikätasoisesti. Päiväkodissa edistetään välineiden ja tilojen yhteiskäyttöä, kohtuullisuutta, säästäväisyyttä, korjaamista ja uusiokäyttöä. Sosiaalisissa suhteissa pyrimme hyvinvointiin, osallisuuteen ja vastuuseen kasvamiseen turvallisessa ilmapiirissä. Kulttuurisesti tavoitteena on antaa lapselle kokemus ympäröivästä kulttuurista, jotta hän voi kokea olevansa osa sitä. Tuemme hänen itsetuntoaan ja olemme osa arvostavaa yhteisöä.

7.9 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologinen opetus painottuu esioppilaisiin. Tätä nuorempien opetus järjestetään muilla pedagogisilla keinoilla ja päiväkodin ”ruutuaika” pyritään pitämään heidän osaltaan lähellä nollaa. TVT-laitteita hyödynnetään muussa opetuksessa mm. Luontolive ohjelmien ja tehtävien teossa. Mikäli lapsella on tarve harjaannuttaa jotain taitoa säännönmukaisesti esim. tabletilla, pidetään harjoitukset lyhyinä ja asiasta sovitaan yhdessä huoltajien kanssa.

8 Oppimisen alueet

8.1 Ilmaisun monet muodot

Lapselle tarjotaan monipuolisesti mahdollisuuksia ilmaista itseään: liikkuen, tanssien, laulaen, piirtäen, maalaten, muovaten, tehden erilaisia käsitöitä, kertoa tunteistaan, kertoa tarinoita... Välineiden tulee olla vapaasti saatavilla ikätaso huomioiden

8.2 Kielten rikas maailma

Lapsia kuunnellaan ja heidän mielipiteensä otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan arjen tilanteissa. Aikuiset sanoittavat maailmaa varsinkin pienimmille koko ajan toiminnan aikana. Luemme lapsille kirjoja, lorutellemme ja laulamme päivittäin. Lasten kanssa keskustellaan asioista ja lasten välistä vuorovaikutusta tuetaan kaikissa tilanteissa. Lapsille opetetaan kielellisen tietoisuuden sisältöjä, esim. riimittelyä, oman nimen kirjoittamista, tarinoiden kertomista ja äänteiden erottelua kunkin lapsen kehitystason mukaisesti

8.3 Tutkin ja toimin ympäristössä

Tutkimme ympäristöä ja ajankohtaisia ilmiöitä yhdessä lasten kanssa niin suunnitellusti ja ohjatusti kuin myös muun toiminnan lomassa. Tuemme toiminnassamme matemaattisen ajattelun kehittymistä esimerkiksi leikin lomassa luokittelemalla ja laskemalla sekä ohjatusti esimerkiksi mittaamalla. Innostamme lapsia havainnointiin. Vahvistamme toiminnassamme lapsen luontosuhdetta sekä ohjaamme toimintaa kohti kestävämpää elämäntapaa. Tutustumme lasten kanssa niin luontoon kuin rakennettuun ympäristöön ja toimimme luontoa kunnioittaen. Rohkaisemme lapsia pohtimaan ja esittämään kysymyksiä.

9 Kehittymisen ja oppimisen tuki toiminnan arjessa

9.1 Yleinen tuki

- Varhaiskasvatukselle on laadittu ”Pedagoginen muistilista”, joka auttaa kasvatushenkilöstöä työssään kaikilla tuen tasoilla.
 - Yleisen tuen pedagogiset keinot tulee olla suunnitellusti ja arvioidusti käytössä ennen vahvempaa tuen tasoa
- Varhaiskasvatuksessa on kaksi erityisopettajaa, jotka auttavat omalta osaltaan kasvatushenkilöstöä toimimaan lasten tarpeiden mukaisesti.

9.2 Tehostettu ja erityinen tuki

Mikäli päiväkodissamme toteutettava yleinen tuki ei ole riittävää, tukea annetaan tehostettuna tai erityisenä tukena. Yleisen tuen keinoja toteutetaan säännöllisemmin, yksilöllisemmin ja tarkemmin kohdennettuina tehostetussa ja erityisessä tuessa. Tuki muodostuu säännöllisistä ja samanaikaisesti toteutettavista useista tuen muodoista.

Tällöin erityisopettajan säännölliset käynnit ja tuki suunnitellaan lapsen tarpeiden mukaisesti.

10 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

TOIMINNALLINEN TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA laaditaan yksiköittäin ja päivitetään tänä vuonna lokakuussa 2026.